

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Teresa Abelló i Güell

Teresa Abelló i Güell, nascuda a Vinaixa (Lleida) i barcelonina d'adopció, és professora titular d'història contemporània a la Universitat de Barcelona. Estudià la carrera en aquest centre, on es llicencià el 1979 amb la tesi «El neomaltusianisme a Catalunya: Luis Bulffi i la Liga de Regeneración Humana».

Va fer una estada de recerca a l'Institut Internacional d'Història Social d'Amsterdam (1982-1984) i es doctorà a la Universitat de Barcelona el 1984, amb la tesi *Les relacions internacionals de l'anarquisme català, 1881-1914* (1987), dirigida per Josep Termes. De la seva trajectòria com a investigadora, cal destacar que ha centrat els seus estudis en els moviments socials, en aspectes concrets del moviment obrer i de l'anarquisme, i en aspectes culturals que s'hi relacionen. En aquest sentit, ha format part de grups d'investigació consolidats, com el Grup de Recerca i Anàlisi del Món Actual, i el Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i els Intel·lectuals, que han tingut com a resultat la participació en nombrosos congressos d'àmbit nacional i internacional, la redacció de capítols monogràfics en diverses obres col·lectives i nombrosos articles en revistes especialitzades.

És autora d'*El movimiento obrero en España, siglos XIX y XX* (1997); *El debat estatutari del 1932* (2007), centrat en les discussions a les Corts espanyoles al voltant del text d'Estatut d'autonomia fins a arribar a la seva aprovació; la monografia *Vinaixa, passat i*

present (2010), i *La CNT, papers de l'exili i de la clandestinitat* (2013). Així mateix, ha participat en diverses obres col·lectives, com ara *Història de Barcelona. El segle XX: De les annexions a la fi de la Guerra Civil* (1995) i *Escolta Espanya! Catalunya i la crisi del 98* (1998). És coautora del llibre *Lluís Companys, president de Catalunya: biografia humana i política* (2006) i participà en el volum II d'*Il Mazzianesimo nel mondo* (1995).

D'acord amb la trajectòria de recerca que s'ha assenyalat abans, cal remarcar els escrits «El control de la natalitat com a mitjà revolucionari a principis del segle XX», a *Prensa cultural i intervenció política dels intel·lectuals a la Catalunya contemporània, de 1814 a 1975* (2005), o el capítol de *L'Ateneu Barcelonès, un segle i mig d'acció cultural* en què s'analiza com encarà el complicat tema de la qüestió social una institució tan definida com l'Ateneu Barcelonès (2006).

També tenen rellevància l'estudi sobre la relació entre l'obrerisme i les avantguardes culturals publicat a *Salvat-Papasseit: poetavantguardistacatalà* (2010) i «Política y vanguardias culturales: la configuración de un sector intelectual al entorno de la Mancomunidad de Catalunya, y la construcción de las mitologías urbanas barcelonesas», a l'obra *Claves del mundo contemporáneo* (2013).

Més recentment, ha escrit «La Tancada d'intel·lectuals a Montserrat» per al llibre *Barcelona 60's: Entre Caputxinada & Gauche Divine*, publicat per Éditions Hispaniques de la Sorbonne l'any 2018, fruit d'una trobada internacional celebrada a la Sorbona el 2017.

Com a resultat de la recerca duta a terme en el marc de diversos projectes d'investigació finançats pels ministeris d'Educació i Ciència i d'Universitats, Investigació i Desenvolupament, ha participat en les obres col·lectives *Les identitats a la Catalunya contemporània* (2009), amb l'anàlisi «La identitat obrera en la historiografia: representacions i autorepresentacions del moviment anarquista català al segle XIX», i *Quan tot semblava possible. Els fonaments del canvi cultural a Espanya (1960-1975)* (2018), amb «La CNT davant el desafiament de la reorganització sindical de la dècada dels seixanta».

Pel que fa a l'anàlisi de figures concretes, cal destacar els escrits sobre Joan Peiró a *Llums enmig de la barbàrie. Memòries sobre el salvament de vides durant la Guerra Civil a Catalunya* (2013) i l'estudi sobre Salvador Seguí, en el qual es fa una revisió historiogràfica sobre el relativament ampli, i repetitiu, ventall de publicacions sobre aquest líder obrer i les raons que les van provocar, publicat a *Naciones en el Estado-Nación: la formación cultural y política de naciones en la Europa contemporánea* (2014) i que és fruit de les jornades de reflexió historiogràfica Galeusca que tingueren lloc a Bilbao aquell mateix any.

Com a editora, s'ha de posar en relleu la seva tasca en els llibres *La dictadura franquista. La institucionalització d'un règim* (2012) i *Josep Termes. Catalanisme, obre-*

risme, civisme, publicat l'any 2014 en homenatge a Josep Termes en què, a més d'editora, és la responsable d'una anàlisi de l'obra historiogràfica de Termes: «Josep Termes, historiador de l'obrerisme».

En l'àmbit més instrumental, va publicar nombrosos articles al *Diccionari biogràfic del moviment obrer als Països Catalans* (2000) i al *Diccionari d'història de Catalunya* (1992). També va participar en l'*Atlas de la Guerra Civil a Barcelona* (2009) i va col·laborar activament en el projecte *Almirall: Portal del pensament i la cultura del segle XIX*, impulsat per l'Ateneu Barcelonès entre el 2014 i el 2017, els resultats del qual són consultables en xarxa.

Així mateix, ha col·laborat en nombroses publicacions divulgatives, com ara *L'Arenç*, *Sàpiens*, *El Temps*, *Revista d'Etnologia de Catalunya*, *Revista Oficial del Col·legi de Doctors i Llicenciats*, *El Ciervo*, *Gimbernat*, etc., i ha coordinat el dossier «Totes les dones de la Guerra Civil» de *Sàpiens* (2018). Ha estat cogestora dels cursos «Conflictes i convergències: de la crisi a les revoltes àrabs», el 2012, i «Fora de la llei. Violència, criminalitat i agents no estatals al segle XX», el 2019, impartits al Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI). Més recentment, de novembre del 2018 a març del 2019, ha coordinat el curs «La Rosa de Foc. Obrerisme i moviments sindicals a Barcelona durant el primer terç del segle XX» (1909-1936), organitzat per l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona amb motiu de la commemoració de la vaga de La Canadenca.

La prolongada activitat investigadora de la doctora Abelló l'ha portat a una continuada publicació d'articles, més d'una trentena, en revistes acadèmiques especialitzades de reconeguda vàlua, entre les quals destaquen *Estudios de Historia Social*, *Historia Social* i *Afers*.

A més de participar en nombrosos congressos d'àmbit nacional i internacional, com a ponent invitada i, també, com a participant o presidint sessions, ha format part de l'organització de diversos congressos d'àmbit internacional: VI Congrés Internacional d'Història i Cinema. Imatges de les revolucions de 1968 (Barcelona, 2013), «A 80 anys del cop d'Estat de Franco. La Generalitat de Catalunya i la Guerra Civil» (Barcelona, 2016), «La dictadura franquista. La institucionalització d'un règim» (Barcelona, 2010), Col·loqui Internacional sobre la Segona República (Tarragona, 1981) i «Postguerres/Aftermaths of War» (Barcelona, 2019).

La doctora Abelló és membre del Consell de Redacció de la revista *Cercles. Revista d'Història Cultural* i del Consell Assessor de la revista *Segle XX. Revista Catalana d'Història*. Del 2011 al 2016, fou vicedirectora del Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la UB (Centre fundat pel doctor Jaume Vicens Vives) i és coordinadora de la revista *Índice Histórico Español*.

Des de 2016, forma part del jurat del Premi Ferran Soldevila d'Història que concedeix la Fundació Congrés de Cultura Catalana. L'any 2009 fou comissària de l'exposició «La Setmana Tràgica als barris de Barcelona. Motius i fets», organitzada per l'Institut Ramon Muntaner (IRM) i de la qual va sortir el llibre *La Setmana Tràgica de 1909. Motius i fets*, publicat pel mateix institut l'any 2011.

Des de l'any 2015 és la responsable acadèmica del portal de la Universitat de Barcelona SIDBRINT (Sistema d'Informació Digital sobre les Brigades Internacionals).

Així doncs, Teresa Abelló, més enllà de la temàtica de la història de l'anarquisme, en la qual és una autoritat, s'ha endinsat en la història política general de Catalunya, tant institucional com biogràfica, ha treballat en el camp de la història cultural i ha cultivat la història de la historiografia, el treball monogràfic de recerca i també la síntesi divulgativa. Pel que fa a congressos i cicles universitaris de tercer cicle, la seva eficiència resta provada. La tasca que pot desenvolupar a l'Institut d'Estudis Catalans serà molt profitosa per a la institució.

Resum del text llegit pel senyor Albert Balcells i González en el Ple del dia 13 de juny de 2019. (La senyora Teresa Abelló i Güell va ser elegida membre numerària de la Secció Històrico-Arqueològica en el Ple del dia 19 de setembre de 2019.)

Montserrat Bacardí i Tomàs

Montserrat Bacardí i Tomàs (1962) és professora titular a la UAB des de 1997 (va entrar-hi com a associada el 1992) i té l'acreditació de catedràtica (2014). Llicenciada en filologia hispànica (1985), doctora en filologia hispànica (1991) i llicenciada en filologia catalana (1996), títols obtinguts a la UB, imparteix docència a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB.

Des de 1986 té publicats més de seixanta articles en revistes indexades nacionals i internacionals (*Ausa*, *Bulletin Hispanique*, *Caplletra*, *Ínsula*, *Journal of Iberian and*